

DOI: <https://doi.org/10.54937/dspt.2023.23.3.21-25>

Monitoring the Interest of Activity in the Maternity School Environment

Monitoring krúžkovej činnosti v prostredí materskej školy

Zuzana Gondová

Abstract

In this paper, we present exploratory findings regarding the interest activities in selected kindergartens. The results of the monitoring show that interest activities in kindergartens are relatively low and implemented by external kindergarten staff. Often it is questionable whether the leisure time activities are leisure activities or educational activities.

Keywords: Kindergarten. Leisure activities. Monitoring.

Úvod

Kováčová (2019) tvrdí, že detstvo je obdobím v živote človeka, ktoré najviac podlieha vonkajším vplyvom prostredia a výchovy. Osvojené spôsoby správania, postoje, návyky, tendencie k tvorivému či konzumnému spôsobu života v tomto období sú súčasťou osobnosti s presahom aj do dospelosti. Voľný čas je fenoménom, ktorý chápe človeka ako tvorca kultúrnych a materiálnych hodnôt bez ohľadu na jeho zdravotný stav či vek (bližšie Kratochvílová, 2004, Kratochvílová, 2010). Pomerne často sa v praxi nerozlišuje, či ide o voľnočasovú aktivitu, alebo o samotný výchovno-vzdelávací proces. Pávková et al. (2002) spolu s kolektívom popisujú rozdiely medzi záujmovým útvárom a vzdelávacím procesom v škole:

- Činnosť v záujmovom útvare nie je povinná ako školská dochádzka, ale dieťa sa môže slobodne rozhodnúť.
- Činnosť v škole je viazaná podľa školských osnov, ale v záujmovom útvare závisí od skutočnej úrovne záujmu.
- V záujmovom útvare je časová voľnosť, a tým sa môžu využívať rozmanité formy a metódy.
- Záujmový útvar vytvára možnosť činnosti v rozmanitom prostredí, ktoré môžu byť ľahšie meniteľné, dynamickejšie a tvorivejšie.

Krúžková činnosť v materskej škole

Krúžková činnosť, nazývaná aj ako záujmová činnosť v materskej škole, je v súlade s vyhláškou o materskej škole a organizovaná je na danej materskej škole. Krúžková činnosť pozitívne ovplyvňuje rozvoj osobnosti dieťaťa. Rodičia krúžkovú činnosť vítajú a majú o ňu záujem. Realizácia týchto krúžkových činností dotvára dobré „meno“ materskej školy.

Krúžková činnosť nie je povinná, no napriek tomu je vytvorený priestor pre jej realizáciu v materskej škole. Hajdúková (2017/2018) tvrdí, že záujmová činnosť nesmie narušať odpočinok detí. Z legislatívnych dokumentov sa vo Vyhláške č. 541/2021 Z. z. Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky z 22. decembra 2021 o materskej škole píše v § 6 ods. 3: „V materskej škole možno v čase po 12.00 hodine po odpočinku trvajúcom najmenej 30 minút v súlade so školským vzdelávacím programom organizovať krúžkovú činnosť. Krúžková činnosť sa organizuje s informovaným súhlasom zákonného zástupcu. Krúžkovú činnosť zabezpečujú učitelia materskej školy, ktorí zároveň zodpovedajú za bezpečnosť a ochranu zdravia detí. Krúžkovú činnosť môže zabezpečovať aj iná fyzická osoba podľa podmienok určených v školskom poriadku materskej školy, ktorá zároveň zodpovedá za bezpečnosť a ochranu zdravia detí.“

Monitoring: Realizácia krúžkovej činnosti v materských školách

Na základe prieskumného zisťovania sme oslovili konkrétne materské školy s otázkou, či v rámci materskej školy je zabezpečovaná krúžková činnosť a za akých podmienok. Cieľom realizácie krúžkovej činnosti je hra a hrová činnosť (Kratochvílová, 2004, Kováčová, 2019). Každý zo záujmových útvarov má svoju štruktúru a lektori väčšinou vychádzajú z odbornej literatúry. Pávková et al. (2002) tvrdia, že samotný záujmový útvar (krúžok) má mať konkrétne atribúty:

- Otvorenie schôdzky – zistí sa prítomnosť detí, ale v záujmovom útvaru sa toleruje postupné schádzanie detí.
- Vytvorenie spoločnej atmosféry – je potrebné vytvoriť atmosféru podľa prevažujúcej nálady detí prostredníctvom rozhovoru, čítania, improvizáciou a podobne. Túto časť netreba podceňovať.
- Motivácia činnosti – nemala by nikdy chýbať, pretože dieťa potrebuje vedieť, prečo má činnosť vykonávať, taktiež sa môže spojiť s vytvorením spoločnej atmosféry.
- Vlastná činnosť – je najdlhší časový úsek. Vedúci má mať stanovené zadanie, rozmyslený metodický postup a pripravené pomôcky, nemal by improvizovať.
- Záver schôdzky – po skončení činnosti sa zhodnotí priebeh a dosiahnuté výsledky. Na záver sa poupratuje priestor a pred rozchodom vedúci deti oboznámi s programom budúcej schôdzky, prípadne im oznámi, aké pomôcky budú potrebovať (porov. Kováčová, 2019, 28-29).

Utvárať u detí návyk zmysluplne využívať voľný čas, kultivovať a celostne rozvíjať osobnosť dieťaťa, rozvíjať u detí špecifické kompetencie, viesť deti ku kooperácii, spolupráci, rozvíjať u detí potrebu aktívneho sebarozvoja, sebaregulácie a sebareflexie.

Tabuľka 1: Charakteristika prieskumnej vzorky

Materská škola Železná Breznica	Realizuje sa 1 krúžok: 1x týždenne oboznamovanie sa s anglickým jazykom, navštevuje ho 8 detí z celej materskej školy, vyučuje ho externá lektorka.
Materská škola Turová	Realizuje sa 1 krúžok: 1x týždenne oboznamovanie s anglickým jazykom, so všetkými deťmi z materskej školy v počte 17 s externou lektorkou.
Materská škola Trnie	Realizujú sa 2 krúžky: oboznamovanie sa s anglickým jazykom s externou lektorkou s 11 deťmi, ktorý prebieha 1-krát do týždňa a realizujú aj tanečný krúžok 1-krát do týždňa so 6 deťmi s externou lektorkou.
Materská škola Budča	Realizuje sa 1 krúžok: krúžok anglického jazyka, vykonáva ho externá lektorka, ktorá do materskej školy dochádza 2-krát do týždňa, najprv má hodinu s deťmi vo veku 4 rokov a potom má hodinu s deťmi predškolského veku. Každý polrok si pozve na otvorenú hodinu rodičov a ukážu im, čo sa spolu hravou formou už naučili. Tento krúžok je spolplatnený dosť vysokou sumou.

Zdroj: vlastné spracovanie

Výsledky monitoringu

Odporúčame sa v krúžkovej činnosti zamerať na profiláciu materskej školy, na záujmy, nadanie a rozvojové možnosti a schopnosti detí, špecifika učenia sa, personálne možnosti materskej školy, materiálno-technické podmienky materskej školy, priestorové podmienky, možnosť spolupráce, napríklad: základná umelecká škola, jazykové školy.

V materských školách prevažuje oboznamovanie sa s anglickým jazykom a tanečný a pohybový krúžok. Nevyskytol sa krúžok výtvarný, literárno-dramatický, počítačový, spevácky či záujmové útvary rozvíjajúce manuálne spôsobilosti detí predškolského veku. Počet krúžkov je ovplyvnený počtom tried v materskej škole, v jednotriednej materskej škole sa realizoval jeden krúžok, v trojtriednej materskej škole sa realizovali dva krúžky.

Do krúžkovej činnosti boli zapojené 3 – 6-ročné deti, na základe záujmu rodičov, realizácia 1 až 2-krát do týždňa.

Odbornú a pedagogickú spôsobilosť zabezpečovali externí lektori, ktorí vyučovali anglický jazyk. Krúžkovú činnosť zväčša už nevedú učiteľky z kmeňovej materskej školy. Krúžková činnosť je spoplatnená a realizuje sa v popoludňajších hodinách po odpočinku detí. Táto krúžková činnosť je zakomponovaná do plánov práce materskej školy a do vnútorného poriadku materskej školy.

Výsledky materská škola prezentuje na vystúpeniach v rámci materskej školy pre rodičov.

Diskusia a závery

Z uvedeného monitoringu vyplýva, že v dnešnej dobe sa krúžková činnosť kmeňovými učiteľkami vôbec nerealizuje, prebrali túto činnosť externí lektori, ktorí sú zamestnancami základných umeleckých škôl alebo centier. Krúžkovú činnosť kmeňové učiteľky materskej školy odmietli vykonávať, keď uvádzajú dôvody, ako finančne neohodnotené, realizácia krúžku v rámci voľného času (mimo pracovnej doby).

Krúžková činnosť má byť realizovaná tak, aby boli splnené podmienky týkajúce sa zapojenosti detí, kvalitného personálneho zabezpečenia v súlade s dodržiavaním psycho-hygienických požiadaviek v rámci vnútorného poriadku v materskej škole.

Bibliografia

- HAJDÚKOVÁ, V. 2017/2018. Legislatíva Poradíme Vám ... In: Predškolská výchova č. 2, 2017/2018, ročník LXXII, s. 43. ISSN 0032-7220.
- KOVÁČOVÁ, B. 2019. Evalvácia voľnočasových aktivít u osôb so zdravotným znevýhodnením v neformálnom prostredí. Ružomberok: Verbum – vydavateľstvo KU, 2019. ISBN 978-80-561-0732-4.
- KRATOCHVÍLOVÁ, E. 2004. *Pedagogika voľného času : Výchova v čase mimo vyučovania v pedagogickej teórii a v praxi*. 1. vyd. Bratislava: Univerzita Komenského, 2004. 307 s. ISBN 80-223-1930-9.
- KRATOCHVÍLOVÁ, E. 2010. *Pedagogika voľného času : Výchova v čase mimo vyučovania v pedagogickej teórii a v praxi*. 2. uprav. a rozšír. vyd. Trnava: Typi Universitatis Tyrnaviensis a Veda, 2010. 356 s. ISBN 978-80-8082-330-6.
- PÁVKOVÁ, J. a kol. 2002. *Pedagogika voľného času*. 3. vydanie. Praha: Portál, 2002. 231 s. ISBN 80-7178-711-0.
- Vyhľadiska č. 541/2021 Z. z. Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky z 22. decembra 2021 o materskej škole.*

PaedDr. Zuzana Gondová, DiS.

Katedra predškolskej a elementárnej pedagogiky (externá doktorandka)

Katolícka univerzita v Ružomberku, Pedagogická fakulta

Hrabovská cesta 1, 034 01 Ružomberok

zuzana.gondova828@edu.ku.sk